

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБЛІК У БАНКАХ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності:

051 Економіка

056 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальності:

072 Фінанси, банківська справа та страхування

073 Менеджмент

074 Публічне управління та адміністрування

075 Маркетинг

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 13 від 1 березня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Облік у банках
Освітня програма	051 Економіка 056 Міжнародні економічні відносини 072 Фінанси, банківська справа та страхування 073 Менеджмент 074 Публічне управління та адміністрування 075 Маркетинг 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація за наявності	
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки 07 Управління та адміністрування
Освітній рівень	бакалавр, магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс /семестр	За вибором
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 Семінарські – 14 Самостійна робота – 60
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета вивчення дисципліни:

- формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в банках;
- розуміння принципів обліку у банках;
- ведення обліку операцій у банках;
- вивчення методики відображення в бухгалтерському обліку наявності активів, власного капіталу та зобов'язань, а також господарських операцій, що зумовлюють зміни у їх складі, для забезпечення підготовки та складання фінансової звітності у банках;
- вивчення правил оцінки активів, зобов'язань та власного капіталу у фінансовій звітності банків.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення теоретичних засад обліку у банках;
- ознайомлення із завданнями обліку за різними його напрямками;
- засвоєння техніки документального оформлення операцій у первинних облікових документах та методики реєстрації облікової інформації у системі рахунків;
- ознайомлення з методикою формування звітних показників за даними бухгалтерського обліку у банках;
- засвоєння правил ведення обліку у банках;
- вивчення методики фінансового обліку господарських операцій базових видів діяльності фінансово-кредитних установ та складання фінансової звітності з урахуванням вимог її користувачів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, особливості бухгалтерського обліку у банківських установах, загальні принципи його побудови;
- нормативне регулювання діяльності та бухгалтерського обліку у банках;
- принципи побудови плану рахунків бухгалтерського обліку у банках;
- підходи до організації бухгалтерського обліку у банках;
- процедури здійснення основних операцій банківських установ;
- основи організації складання та методика підготовки й інтерпретації основних фінансових звітів.

вміти:

- відображати основні операції банківських установ на рахунках бухгалтерського обліку;
- виконувати бухгалтерські процедури в рамках фінансового обліку базових операцій банків;
- складати основні первинні документи з обліку банківських операцій;
- складати фінансову звітність на підставі операцій банківських установ.

Компетентності

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК04. Здатність працювати автономно.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Програмні результати навчання

ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Загальні основи та принципи побудови бухгалтерського обліку в банках	Розуміти основи організації бухгалтерського обліку в банках; знати предмет та об'єкти банківського обліку; розуміти методологію обліку та її складові; вивчити організацію операційної діяльності в банках та нормативно-законодавче регулювання організації бухгалтерського обліку.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання
2	Система рахунків бухгалтерського обліку банку	Знати принципи формування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків, форми синтетичного та аналітичного облік; розуміти взаємозв'язок рахунків синтетичного та аналітичного обліку.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання
3	Банківська документація	Знати і розуміти сутність та значення банківської документації, її види, реєстри аналітичного та синтетичного обліку банку.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання
4	Облік капіталу банку	Розуміти сутність, види та порядок формування капіталу банку; знати систему синтетичних рахунків для обліку капіталу банку; розуміти облік операцій, пов'язаних з формуванням та змінами величини капіталу банку.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання
5	Облік касових операцій банку	Знати особливості організації роботи з готівкою у банках, документальне оформлення касових операцій та їх відображення в обліку.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання
6	Облік розрахункових операцій банку	Розуміти організацію та облік кореспондентських відносин між банківськими установами, принципи безготівкових розрахунків клієнтів банку, знати їх відображення у обліку та документальне оформлення.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання
7	Облік операцій з кредитування	Знати і розуміти кредитні операції банку, їх документальне оформлення та відображення у обліку.	Опрацювати лекційний матеріал, тести, питання

Максимальна кількість балів																100
Всього за тиждень		8	8	8		8		17		8		8		8	27	100

7

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедіа, комп'ютери.

Рекомендована література

Основна

1. Закон України Про банки і банківську діяльність №2121-III від 07.12.2000р. із змінами і доповненнями;
2. Закон України Про Національний банк України №679-XIV від 20.05.1999р. із змінами і доповненнями;
3. Закон України Про платіжні системи та переказ коштів в Україні №2346-III 05.04.2001р. із змінами і доповненнями;
4. Закон України Про цінні папери і фондову біржу № 1201-XII від 18.06.1991 р. із змінами і доповненнями;
5. Положення про організацію операційної діяльності в банках України, затверджене Постановою Правління Національного банку України №254 від 18.06.2003р., із змінами і доповненнями та іншими нормативними документами, що регулюють діяльність банківського сектора;
6. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України, затверджене Постановою Правління НБУ № 566 від 30.12.1998 р.; 7. Методичні вказівки про ведення параметрів аналітичного обліку, затверджені Постановою Правління Національного банку України № 191 від 17.06.1997 р.; 8. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України, затверджена Постановою Правління НБУ № 358 від 03.10.2005 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України, затверджена 17.11.2004 р. № 555 (із змінами на 31.08.2007 р.). // <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління 28.08.2001 № 368 із зміною на 17.12.2007 р. (постанова № 458). // <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затверджена Постановою Правління НБУ № 480 від 20.12.2005 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Зміни до Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затверджена Постановою Правління НБУ № 236 від 25.06.2007 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена Постановою Правління НБУ № 280 від 17.06.2004 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Зміни до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджена Постановою Правління НБУ № 229 від 22.06.2007 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з похідними фінансовими інструментами в банках України, затверджена Постановою Правління НБУ 31.08.2007 р. № 309. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах, затверджена Постановою Правління НБУ № 192 від 12.11.2003 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
17. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, депозитних операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, затверджена

Постановою Правління НБУ № 625 від 10.12.2004 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління НБУ 21.01.04 р. № 22. // <http://zakon.rada.gov.ua> 20. План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджений Постановою Правління НБУ № 280 від 17.06.2004 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Положення про організацію операційної діяльності в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ № 254 від 18.06.2003 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>. 22. Положення про порядок формування і використання резерву для можливих утрат за кредитними операціями банків, затверджене Постановою Правління НБУ 06.07.2000 р. № 279. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

23. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затверджене Постановою Правління НБУ 03.12.2003 р. № 516. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ від 30.12.98 р. за № 566. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Правила ведення аналітичного обліку в банках України, затверджені Постановою Правління НБУ № 221 від 16.06.2005 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Правила бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України, затверджені Постановою Правління НБУ № 549 від 17.11.2004 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>

27. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені Постановою Правління НБУ № 255 від 18.06.2003 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>. 28. Зміни до Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені Постановою Правління НБУ 16.06.2005 р. № 222. // <http://zakon.rada.gov.ua>. 29. Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003р. із змінами і доповненнями. 30. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003р. із змінами і доповненнями.

31. Закон України Про лізинг № 723/97-ВР від 16.12.1997 р. із змінами і доповненнями.

32. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні №996- XIV від 16.07.1999р. із змінами і доповненнями.

33. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2019. 678 с.

34. Коренева О. Г., Маслак Н. Г., Слав'янська Н. Г. Облік у банках : підручник. Суми: Університетська книга, 2015. 668 с.

Додаткова

35. Омельченко О. Ю. Аспекти гармонізації бухгалтерського та податкового обліку в банках України. Вісник Донецького університету економіки та права. 2012. № 2. С. 95-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduetp_2012_2_19.

36. Тищенко В. Б. Особливості обліку депозитних операцій у банках України. Управління розвитком. 2013. № 15. С. 138-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_15_62 37. Іванчук Р. М., Іванчук О. А., Шеремета Д. В. Шляхи розвитку управлінського обліку в комерційних банках. Економічний вісник Донбасу. 2013. № 3. С. 186- 191. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2013_3_26.

38. Цимбалюк А. Ф. Напрями вдосконалення системи управлінського обліку у банках України. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. 2013. Вип. 24. С. 291-296. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2013_24_57.

39. Мельниченко О. В. Концепція обліку електронних грошей у банках. Проблеми економіки. 2014. № 2. С. 296-301. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pecon_2014_2_43. 40. Самойленко А. В. Облік кредитних операцій у комерційних банках. Управління розвитком. 2014. № 9. С. 89-91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_9_38. 41. Бугаєнко А. В. Бухгалтерський облік операцій з готівковими коштами, які підлягають фінансовому моніторингу в банках України. Економіка та держава. 2011. № 4. С. 63-65. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_4_20
42. Камінська М. Б. Особливості організації обліку доходів і витрат у банках. Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. 2015. № 2(2). С. 147-153. : URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhnau_2015_2\(2\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhnau_2015_2(2)_20).
43. Семенчук Л. І. Управлінський облік у комерційних банках. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 7(3). С. 75-78. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_7\(3\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_7(3)_20).
44. Корпанюк Т. М. Особливості ведення управлінського обліку в комерційних банках України. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 4. С. 152-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_4_16.
45. Разборська О.О., Левченко І.А. Особливості застосування фінансової звітності банківськими установами України за МСФЗ. Фінанси, облік, банки. 2018. № 1(23). С. 163-169. URL: <https://jfub.donnu.edu.ua/article/view/6279/6308>.
46. Зюкова М.М., Вороніна В.Л., Сироштан І.О. Облік депозитних операцій банків із клієнтами. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2018. Випуск 30. Частина 2. С. 124-128. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua>:

Інтернет сайти

47. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> 48. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>. 49. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра обліку і оподаткування
Викладач (-і)	Сас Людмила Степанівна, д.е.н., доц., проф. кафедри обліку і оподаткування
Е-mail викладача	liudmyla.sas@pnu.edu.ua

10

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ .
--------------------------	--

Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
Додаткові бали	Додаткові бали до поточного контролю передбачені за підготовку доповіді реферативного типу, тематика якої попередньо узгоджена з викладачем.
Неформальна освіта	Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) (Coursera)

Викладач: д.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Сас Л.С.